

Sayı : 3890

Tarih : 16.01.2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

AYM'nin Can Atalay kararı karşındaki Yargıtay hamleleri bağlamında, Türkiye'de anayasaya uymama halinin bir teamüle dönüştürülmesi, hukuk güvenliği ilkesini zedelemiştir. Hukuk güvenliği ilkesinin olmadığı, anayasanın tanınmadığı ve kuvvetler ayrılığı ilkesinin yok sayıldığı bir iklimin antidemokratik olması kaçınılmaz olup bu durumun tüm toplumsal denklemlere olan olumsuz etkisi şüphesizdir. Bu bağlamda Yargıtay 3. Ceza Dairesi'nin AYM kararlarına karşı direnme halinin yarattığı ve yaratacağı etkilerin değerlendirilmesi, oluşan toplumsal mağduriyetin önlenmesi ve hukuk güvenliği ilkesinin zarar görmemesi adına tedbirler alınması istemiyle meclis araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.

Sezai TEMELLİ
Muş Milletvekili

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi
Grup Başkanvekili

Gülistan KILIÇ KOÇYİĞİT
Kars Milletvekili

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi
Grup Başkanvekili

GEREKÇE ÖZETİ

Can Atalay'ın serbest bırakılması konusunda AYM ve Yargıtay arasında süregelen tartışmalar sadece yargı ayağıyla sınırlı kalmamış, iktidar partisinin kurmayları da bu konuda açıklamalarda bulunarak bu olaya taraf olmuşlardır. Örneğin; Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Can Atalay hakkında kullandığı "31 Mart seçimlerinde Özgür efendiyi de özgürleştireceğiz. Daha bismillah demeden, anayasal düzene kastetmekten 18 yıl ceza almış bir teröristi adeta Meclis'ten cezaevine tünel kazarak kurtarma peşinde düşüyor" ifadesi, AKP Grup Başkanı Abdullah Güler'in Anayasa 154. Maddeye atfen söylediği, "Kanunda başka bir merci tayin edilmemişse, somut hukuk denetim sistematigi içerisinde, son karar merci Yargıtay'dır" ifadesi ve Adalet Bakanı Yılmaz Tunç'un "Yargıtay, bu konuda anayasanın milletvekili dokunulmazlığını düzenleyen 83'üncü maddesi ve 14'üncü maddesinin Anayasa Mahkemesi kararıyla uygulanamaz hale getirildiği yönünde bir karar verdi. Yargıtay'ın ilgili dairelerinin vermiş olduğu kesinleşmiş bir hüküm söz konusu. Bu kesin hüküm de şu anda TBMM'de. Hep beraber önümüzdeki süreci göreceğiz" ifadeleri alınan kararın sadece hukukla sınırlı olmadığı olayın siyasi ayağının/desteğinin de olduğunu açıklıkla göstermektedir. Türkiye'de yargı sadece bu davada değil birçok davada hukukun değil, siyasetin tarafında yer almıştır. Yargının birçok kararı hukukun gerekleri doğrultusunda değil, siyasetin -siyasi atmosfer doğrultusunda- ihtiyaçları doğrultusunda verilmiştir. Bunun en somut örneği ise uydurma delillerle Kürt siyasetçilerin yargılandığı Kobani Kumpas Davasıdır.

GEREKÇE

AKP'nin, yargıdaki vesayeti kaldıracamız muştusu ile bir zamanlar yarattığı ılıman iklimin özünde yargıdaki askeri vesayeti kendi iktidarının vesayetine dönüştürme gayretinin başlangıcı olduğu son gelişmelerle birlikte netlik kazanmıştır. AKP'nin iktidarda bulunduğu zaman dilimi içerisinde pek çok defa AYM ile karşı karşıya gelmiştir. İktidarın AYM'yi refüze etme, mevcut Anayasa'yı değiştirme isteği açıktır. Nitekim iktidarın geçmişten bugüne değin AYM ile olan tüm uyuşmazlıkları Yargıtay 3. Ceza Dairesi'nin muhtıra niteliğindeki ilk çıkışı ve devamındaki karar gerekçesinde neşredilmiştir.

Yargıtay 3. Ceza Dairesi'nin AYM'ye karşı bu tavrının Cumhurbaşkanı danışmanlarınca, üstelik benzer ifadelerle sahiplenilmesi, kuvvetler ayrılığı ilkesinin dolayısıyla da Anayasa'nın tanınmadığı anlamına gelmektedir. Nitekim bu yaklaşım AYM'nin ikinci kez verdiği hak ihlali kararına rağmen Yargıtay kararı tanımama yetkisini kendinde bulmaya devam etmiştir. Dolayısıyla bütün bu yaşananlar Türkiye'de yargının bağımsız olmadığı görüşlerini daha da güçlendirmiştir.

Yargıtay ilk kararında AYM üyeleri hakkında suç duyurusunda bulunma hakkını kendinde görerek anayasa ihlali yapmıştı. Kuşkusuz Saray'dan aldığı yetkiyle Can Atalay hakkındaki hak ihlali kararını bir kere daha tanımamış; "Anayasa Mahkemesi'nce verilen ikinci ihlal kararının hukuki değeri olmadığını, bu bağlamda Anayasa'nın 153/6. Maddesi kapsamında uygulanabilecek bir kararın var olmadığını" belirterek bir nevi hukuka meydan okumuştur. Dairenin, AYM'nin söz konusu kararını "juristokratik bir davranış" olarak nitelemesi ise iktidarın zihin kodlarının dışı vurumu açısından çarpıcı bir gösterge olmuştur.

Bireyler, siyasi otoriteler ile yargı makamları tarafından kendisine başvurulana AYM kesin hükümler niteliğinde bağlayıcı kararlar veren üst yargı organıdır. Kararlarının bağlayıcı gücü sayesinde AYM, diğer yargı organlarının içtihatlarını belirlemektedir. Ancak Yargıtay 3. Ceza Dairesi verdiği kararlarda doğrudan AYM'yi hedef alan yaklaşım içerisinde olmuş, Anayasa'yı yok saymış, aslında bu yaklaşımla kendi meşrutiyetini de, yok saymıştır.

"AYM, kurulduğu günden bugüne kadar pervasız anayasa tanımazlığı ve cüretkâr hukuk ihlalleriyle malul olmuş bir yapıdır" diyerek AYM'nin yapısının değiştirilmesi gerektiğini savunan Cumhurbaşkanı Başdanışmanı Mehmet Uçum'un bu sözleri sürekli anayasa ihlali yapan iktidar pratikleri açısından son derece ironiktir. Ayrıca Uçum'un AYM için "2010'da FETÖ'cü çetenin HSYK'yı ele geçirmesine sebep oldu" ifadelerini kullanması da izaha muhtaçtır. Zira bu ifade askeri vesayet altındaki yargıyı FETÖ'ye zimmetleyen iktidarın "ne istediniz de vermedik" ifadelerini akıllara getirmektedir. KCK operasyonları yapıldığı esnada, yargının FETÖ tarafından kuşatılmış olmasından memnun görünen iktidar, 17-25 Aralık sürecinde, o dönem adı HSYK olan, Kurul'un yapısını değiştirme çabası ve bunun için yapılan kanuni düzenlemeler hala hafızalardadır.

Saray Danışmanı tarafından sarfedilen, "Ortada bir kriz yoktur. AYM'nin yetki aşımı yaparak anayasaya ve CMK'nın yargılamanın yenilenmesi kurumuna aykırı verdiği kararlar sebebiyle bizzat AYM tarafından üretilmiş bir çekişme vardır" ifadeleri ise esas itibarıyla iktidarın kendi perspektifi doğrultusunda anayasayı değiştirmek için var ettiği yapay bir gündemin varlığını açık etmektedir. Özü itibarıyla iktidarın mevcut ve uymadığı anayasayı kendi bekalarına hizmet edecek bir forma kavuşturma gayretidir. Demirtaş ve Kavala hakkında verilen AİHM kararlarının uygulanmaması, AYM'nin iktidar lehine olmayan her kararından sonra iktidar sözcülerinin "ayar verme" niteliğindeki açıklamaları, iktidar ortağının, "AYM kapatılsın" yönlü çıkışları bu konudaki somut örneklerdir. Bütün bu kararlara uymama hali sonunda Yargıtay 3. Ceza Dairesi'ne hem anayasaya aykırı davranma hem de bu konularda en üst yargı mercii olan AYM'yi hedef alma cüreti vermiştir.

Saray kanadından yapılan "Yargı hiyerarşisinde en üst yetkili mahkeme Yargıtay'dır" minvalindeki açıklamalar yargının nasıl araçsallaştırıldığına dair önemli ipuçları vermektedir. Oysa yargı hiyerarşisinde en üst yetkili mahkeme Yargıtay değil, AYM'dir. Yargıtay anayasayı ihlal ederek verdiği kararla halkın iradesiyle seçilen Can Atalay'ı cezaevinde tutarak milletvekilliğini yapmasını engellemek isteyen siyasi iradenin tutumuna da ortak olmuştur. Ne var ki bugün bu saldırılarla karşı karşıya kalan AYM'de geçmiş dönemlerde siyasi iradenin baskısı altında gayri hukuki kararlara imza atmıştır. Geline nokta bize, asıl olanın kişiye ve zamanın ruhuna göre hukuk uygulamanın değil, adil ve herkese eşit mesafede duran bir hukuk sistemine sahip olmanın toplumsal barış için ne kadar önemli olduğunu göstermiştir.

Yargı mercilerinin birbiriyle çatıştırılmaları sonucu hazırlanmak istenen zemin ülke halklarının geleceği açısından son derece tehlikelidir. Bu durumun da toplumsal yaşamımızın her alanında negatif, yaralayıcı, çatışmacı sonuçlar doğuracağı açıktır. Bu bahisle hiçbir ideolojik kaygıya yer vermeksizin ülkenin geleceği adına hukuk devleti ayarlarına geri dönmek ve kuvvetler ayrılığının kesin sınırlarını belirlemek tarihsel sorumluluğun gereğidir. Bu sorumluluğun gereği

olarak parlamentonun hem kendi iradesine ve hukuk üstünlüğüne sahip çıkmasına duyulan ihtiyaç uyarınca hem yaşanan mağduriyetlerin sonlandırılması hem de hukuk devletinin asgari gereklerinin yerine getirilmesi için acilen meclis araştırması açması gerekmektedir.